

1034
3 lap
287

Feljegyzés

a Színház és Filmművészeti Szövetség II. Konferenciájáról.

A színház és film művészei igen nagy várakozással tekintettek a Konferencia elé, ennek a várakozásnak a Konferencia csak részben felelt meg. A művészek hangulata általában nem rossz, bár látják a hiányosságokat és beszélnek róla. Az újjáalakult Szövetségben biznak, várják a munka megindulását, a Konferencia anyagának alapos megtárgyalását, a Sztaniszlavszkij-körök működését. Már az előkészítés során sok művész bekapcsolódott a munkába és a háromnapos vita után többen jelezték, hogy komolyan akarnak a jövőben dolgozni, így: Oláh Gusztáv, Balázs Samu, Morell Mihály, ~~Mészáros Mihály~~, Keleti Márton stb.

A napirendről a művészek többségének az a véleménye, hogy helytelen volt három nagy téma felvetése, ehelyett egy nagy referátum körül kellett volna a vitát megindítani, pl. színjátszásunk kérdései.

A filmesek körében a Konferencia csalódást okozott. Ugy látják, nem sokkal vitte előre az elvi kérdések tisztázását. - Megmutatta, hogy a színház és filmterület közti ellentét nemcsak a filmesek részéről indul ki, hanem a színház részéről is, amit bizonyít az is, ~~hogy~~ hogy színészek nem szóltak hozzá a film kérdéseikhez. Az egész idő alatt a film kérdéseit elnyomta bizonyos mértékig a színház /Máriássy/. Keleti Márton szerint a filmesek általában elég jól szerepeltek.

Komoly elégedetlenség mutatkozik a vidéki színházaknál és a rádióknál, mert nem tárgyalták az őket speciálisan érintő kérdéseket, sőt a vidékiek a konferencia tapasztalatai alapján nem is látják biztosítottak, hogy a jövőben a Szövetség fog velük foglalkozni.

A referátumok közül legkevésbé tetszett. Ladányi referátuma általános meglepetést okozott, sokan nem vártak tőle ilyen jó beszámolót. Gellért referátumát szintén igen jónak találták, de egyesek felvetették /Szendrő/, hogy túlságosan "elvontan szakmai" volt, Máriássy szerint Bán Frigyes megsértődött Révai elvtárs bírálatától, Keleti hozzászólását sem helyezte és többek előtt hangoztatta, hogy ő referátumát csak a kénysszernek engedve tartotta meg, és ~~hogy~~ nem kapott elég időt, hogy alaposan és jobban elkészüljön. - Felmerült az is, hogy a Nemzeti Színházon kívül konkrétan kellett volna bírálni mások - pl. Ifjúsági, Vidéki Színház - munkáját is. /Szendrő/

Révai elvtárs beszédének óriási visszhangja van, a Konferenciával kapcsolatban elsősorban ezt emelik ki. Sokan kérik, hogy adják ki a beszéd teljes szövegét, Dayka Margit pl. tanulmányozni akarja és jegyzetekben feldolgozni. Hasonló elragadtatással nyilatkozott Tolnai Klári, Hegyi Barna, Olthy Magda, Kállai Ferenc, Tompa Sándor, stb. Általában a színészek a beszédet utmutatónak tartják, munkakedvüket, öntudatukat nagy mértékben megerősítette.

A "Major-ügy" nem záródott le megnyugtató módon a Konferencián, a művészek egy részében bizonytalanság maradt. A többség véleménye az, hogy Ladányi referátuma helyes volt, jó volt és csak utána Major, Ungvári, Várkonyi hozzászólásai vitték sekélyes személyeskedő vonalra a vitát /Horvai, Gáspár Margit, a Főiskola III. éves rendező-szakos hallgatói, az Madách Színház párttitkára, stb./ Felvetették azt is, hogy Major helytelenül értelmezte Révai elvtárs beszédét, hibáit még nehezebben fogja kiküszöbölni, - önbírálatait eddig sem tartották őszintének. Akadnak egyéni elégedetlenek /pl. Peti Sándor/, akik tovább szeretnék élezni a kérdést. - A filmesek közt különösen nagy elégedetlenség mutatkozott, mert a Major-kérdés túl sok időt rabolt el a Konferenciától. - Olyan jelenség is mutatkozik, /VIII. ker. Pártbizottság szervezési oszt. munkatársa/ hogy az Agit.-Prop. Bizottság megállapításai alapján a Nemzeti Színház taggyűlésén és a Szövetségben elhangzott bírálatot most egyszerre egy Major-ellenes klikk aknamunkájának tekintik. - Major Tamás az Agit.-Prop. Osztályon, majd később Gábor Miklóssal folytatott beszélgetés során ígéretet tett arra, hogy aktívan részt fog venni a Szövetség vezetőségének munkájában.

A neves színészek hallgatásának és nagyszámu távolmaradásának többféle okát adják. Tolnai és Dayka az első napon végig jelen voltak, de unalmasnak és akadémikusnak tartották a dramaturgia-vitát. Tolnai Klári azzal mentegette hallgatását, hogy akkor tudott volna a vitához hozzászólni, ha a színészi munkát érintő konkrét kérdéseket vetették volna fel. Pécsi Sándor a második napi vita után úgy vélekedett, hogy nem tanult semmit belőle. Neves művészeink közül sokan úgy látták, hogy a Sztaniszlavszkij-módszert és a világnézeti kérdéseket nem tudták összekötni az ő művészi gyakorlatukkal. Többen felvetették, hogy a színészek félnek felszólalni, sajnálja őket elméleti képzetlenségük, a díszes emelvény, nincs sugó, saját szövegüket kell elmondaniuk /Semnyi Vera, Gáspár Margit, Szendrő Ferenc/.

280

A Konferencia után széleskörű érdeklődés mutatkozik a szövetségi munka iránt és komoly tanulási vágy jelentkezik a színház és filmterület dolgozóiban egyaránt. A Szövetség vezetősége azonnal megkezdte a munkát, elsősorban a szakosztályok munkájának megszervezését és a Sztaniszlavszkij-körök anyagának előkészítését.

Budapest, 1951. október 24.

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

[Faint handwritten notes in Hungarian, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading.]